

19/01/2008
2008/2

BASIN BÜLTENİ

Leasing’de çözüm; Cip kiralayanla yatırım yapanın bir tutulmaması

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan’ın “geriye dönüş olmaz” diyerek sektördeki çarpıklıklara dikkat çektiği leasing sektöründe veriler, hükümetin endişelerini doğruluyor. Finansal kiralamada (leasing) konusunda KDV uygulamalarına bakıldığında “cip kiralayan ile tarım yatırımcısının bir tutulduğu ve aynı biçimde teşvikten yararlandığı” ortaya çıkıyor. İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası’nın (İSMMMÖ) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Hazine Müsteşarlığı ve Finansal Kiralama Derneği’nin verilerinden yararlanarak hazırladığı “Leasing Kavgası” raporuna göre, hükümetin KDV’yi yükseltmesine gerekçe oluşturan hizmetler sektörü, leasing faaliyetlerinin çok büyük bir kısmını oluşturuyor. Buna göre, cip, helikopter kiralama, gibi hizmetlerin bile aralarında olduğu kalemlerin payı 2006 yılı geneli ve 2007’nin ilk 9 ayı için sektörün yüzde 48’ini ifade ediyor. Rapora göre itirazların yükseldiği yatırım mallarını ifade eden makine sektörünün de payı sektörün neredeyse diğer yarısını oluşturuyor. Buna göre imalat sektörü ile tarım sırasıyla sektörden yüzde 45 ile 6,14 oranında pay alıyor.

TÜRMOB Genel Başkan Yardımcısı ve İSMMMÖ Başkanı Yahya Arıkan, son bilgilere göre, Maliye Bakanlığı’nın yatırımları ve KOBİ’leri olumsuz etkilemesi beklenen imalat ile tarım konusunda çözüm arayışına girdiğini belirtti. Maliye’nin sadece yatırım malı niteliğindeki makine ve ekipmanda katma değer vergisi (KDV) oranını yüzde 18’den 8’e düşürmesinin çözüm olacağını ifade eden Arıkan “Bir diğer seçeneğe göre, imalatta KDV’yi yüzde 8’e düşürüp basamak uygulanması. Yatırım mallarının listesi çıkarıldıktan sonra bu kalemlere ödenen ana paradan yüzde 1 KDV alınabilir. Kiraya yani kazanca ise yüzde 8 uygulanabilir. Böylece yatırımlara teşvik uygulaması devam ettirilebilir”.

Arıkan, makine ve teçhizat yatırımlarında düşük oranlı KDV ile leasing işlemi yapılmasına olanak tanınmasını isteyerek bunun ekonomiye büyük katkısı olacağını sözlerine ekledi. Arıkan, leasingte KDV avantajını kaldırırken su istimleri gerekçe gösteren hükümetin haklı olabileceğini ve “cip kiralayan ile

yatırım yapanın aynı vergi indiriminden yararlanmasına olanak tanınmaması gerektiğini” ifade etti.

Leasing sektörünün mercek altına alındığı İSMMMO’nun raporundaki saptamalar ve öneriler şöyle:

* Maliye Bakanlığı bürokratları, finansal kiralama işlemlerinde KDV'nin yüzde 18'e çekilmesine gelen tepkiler üzerine yeni çözümler üzerinde tartışıyor. Leasingte KDV'nin bütün alanlarda yüzde 1'e indirilmesinden, zor durumda kalan leasing şirketleri ile KOBİ'ler için çözüm; öncelikle yatırım malları listesinin çıkarılıp bu mallar için vergi avantajı sağlanması.

* Leasing sektöründe 2007 yılının ilk 9 aylık döneminde toplam 5.6 milyar dolarlık işlemin 2.7 milyar dolarını hizmet sektörü, 2.5 milyar dolarını imalat ve 346 milyon dolarlık bölümünü de tarım sektörü kullandı. Sektör her yıl düzenli olarak büyüdü. 2005'te gayri safi milli hasılanın (GSMH) yüzde 1.1'i olan sektörün, 2006'da payı yüzde 1.5'i geçti ve 2007 sonunda GSMH'nin yüzde 2'sini bulması bekleniyor. Sektörde yatırım malları makine ve ekipmanı ifade eden imalat sektörünün payı 1998'den bu yana sürekli yükselme eğilimi gösterdi.

Yıllar İtibariyle İmalat Sektörünün Payı:

Yıllar	Pay
1998	% 35
1999	% 33
2000	% 34
2001	% 42
2002	% 59
2003	% 61
2004	% 51
2005	% 46
2006	% 43
2007	% 45 (9 Aylık)

* Maliye'nin KDV'yi yüzde 18'den yüzde 1'e düşürmesine neden olan ve su istimalin yaygın olduğu düşünülen hizmetler, sektörün yarısını oluşturuyor.

Yıllar İtibariyle Hizmet Sektörünün Payı:

Yıllar	Pay
1998	% 53
1999	% 58
2000	% 55
2001	% 52
2002	% 37
2003	% 35

2004	% 42
2005	% 45
2006	% 48
2007	% 48 (9 Aylık)

* Tarım sektörünün payı düşük kaldı.

Yıllar İtibariyle Tarım Sektörünün Payı:

Yıllar	Pay
2001	% 1,03
2002	% 1,17
2003	% 1,58
2004	% 4,10
2005	% 7,12
2006	% 6,83
2007	% 6,14 (9 Aylık)

* Finansal kiralama konusunda faaliyet gösteren şirket sayısı 70. 1500 civarında personel istihdam eden sektörün aktif 56.000 müşterisi söz konusu. 1985-2007 döneminde işlem hacmi 35 milyar dolar olan sektörün geçen yıl işlem hacmi ise 7 milyar dolar. Bu yıl bu rakamın 9 milyar doları bulması bekleniyordu. Ancak KDV'nin yükseltilmesinin sektörü yüzde 50 küçültebileceği hesaplandı. Türkiye'de yatırım indirimi uygulamasının kaldırılmasından sonra yatırımcılar açısından avantajlı tek finansman yöntemi idi.

1998	I. Dönem (1 Ocak - 31 Mart)	II.Dönem (1 Nisan - 30 Haziran)	III.Dönem (1 Temmuz - 20 Eylül)	IV.Dönem (1 Ekim - 31 Aralık)	TOPLAM
SEKTÖRLER	Yatırım Tutarı	Yatırım Tutarı	Yatırım Tutarı	Yatırım Tutarı	
İmalat Sanayi	134.416	192.917	147.480	191.082	665.895
Hizmet	150.378	302.204	285.996	264.889	1.003.467
Diğer	49.908	65.789	57.728	59.525	232.950
GENEL TOPLAM	334.703	560.911	491.205	515.497	1.902.316
1999					
İmalat Sanayi	54.276	75.266	77.232	97.862	304.636
Hizmet	101.429	153.586	147.458	140.928	543.401
Diğer	20.944	20.240	18.398	21.610	81.192
GENEL TOPLAM	176.650	249.094	243.089	260.401	929.229
2000					
İmalat Sanayi	75.119	132.446	146.664	216.316	570.545
Hizmet	132.536	237.680	259.885	286.632	916.733
Diğer	16.470	42.767	48.885	63.349	171.471
GENEL TOPLAM	224.125	412.893	455.434	566.297	1.658.749

2001					
Tarım	275	3.728	2.931	653	7.587
İmalat Sanayi	92.690	51.306	53.422	107.300	304.718
Hizmet	100.522	80.724	79.701	119.860	380.807
Diğer	20.726	6.773	2.109	9.017	38.625
GENEL TOPLAM	214.213	142.531	138.163	236.831	731.738
2002					
Tarım	582	4.776	2.993	7.206	15.557
İmalat Sanayi	102.663	198.807	214.394	262.729	778.593
Hizmet	68.437	136.637	110.526	178.259	493.859
Diğer	6.816	9.082	10.844	12.895	39.637
GENEL TOPLAM	178.498	349.302	338.757	461.089	1.327.646
2003					
Tarım	4.660	9.048	10.587	9.866	34.161
İmalat Sanayi	231.987	427.057	295.536	363.784	1.318.364
Hizmet	117.184	257.304	183.323	204.660	762.471
Diğer	10.358	18.713	8.834	13.080	50.985
GENEL TOPLAM	364.188	712.122	498.280	591.390	2.165.981
2004					
Tarım	11.997	34.417	36.099	37.253	119.766
İmalat Sanayi	293.317	341.499	392.436	451.505	1.478.757
Hizmet	226.308	340.312	303.578	365.459	1.235.657
Diğer	14.333	23.324	26.005	23.002	86.664
GENEL TOPLAM	545.956	739.552	758.118	877.219	2.920.844
2005					
Tarım	49.610	87.086	75.891	88.869	301.456
İmalat Sanayi	336.998	482.526	494.537	626.040	1.940.101
Hizmet	307.060	494.098	489.909	620.232	1.911.299
Diğer	14.198	22.645	28.754	17.271	82.868
GENEL TOPLAM	707.866	1.086.355	1.089.091	1.352.412	4.235.724
2006					
Tarım	93.246	108.592	91.560	66.390	359.788
İmalat Sanayi	502.078	476.871	584.695	687.109	2.250.753
Hizmet	531.643	647.999	589.241	778.653	2.547.536
Diğer	17.658	21.622	23.936	49.492	112.708
GENEL TOPLAM	1.144.625	1.255.084	1.289.432	1.581.644	5.270.785
2007					
Tarım	64.784	123.317	158.756		346.857
İmalat Sanayi	717.413	805.629	995.371		2.518.413
Hizmet	668.039	982.191	1.043.433		2.693.663
Diğer	15.716	22.769	47.635		86.120
GENEL TOPLAM	1.465.951	1.933.906	2.245.195		5.645.053

* Leasing finans sağlama yöntemidir. Kiralayanın (finansal kiralama şirketi) kiracı talebi ve seçimi üzerine üçüncü kişilerden satın aldığı bir malın kullanım hakkını belli bir kira bedeli karşılığında, belli bir süre ile kiracıya bıraktığı bir sözleşme şeklidir. Diğer bir ifadeyle sabit kıymet yatırımını yabancı (dış) kaynakla finanse

etmek isteyen yatırımcının söz konusu işlemi bankadan kredi olarak değil de finansal kiralama şirketinden kiralama yaparak karşılmasıdır. İşletme yatırımlarının yüksek KDV uygulamasından olumsuz etkileneneği açıktır.

* 1985'ten beri yürürlükte olan söz konusu yasanın uygulayıcısı ve sektörün düzenleyicisi BDDK'dır. BDDK öncesinde Hazine Müsteşarlığı'ndan izin ve onay almış finansal kiralama şirketleri tarafından yapılabiliyor. Şirketlerin kuruluşları, faaliyet esasları, çalışma şekilleri düzenleyici otorite tarafından yayınlanmış olan kurallar çerçevesinde yapılır. Bu anlamda son derece sıkı şekilde denetim sağlanabiliyor.

<p>(Birinci Dönem)</p> <p>28 Haziran 1985</p> <p>30 Haziran 2003 Dönemi</p>	<p>Giderleştirme: Finansal Kiralama Sözleşmesi çerçevesinde taraflarca anlaşılan kira tutarlarının tamamı kiracı açısından tahakkuk ettiği dönemde gider olarak dikkate alındı. Söz konusu tutarlar kiralayan (finansal kiralama şirketi) yönünden de aynı dönemlerde gelir olarak dikkate alındı.</p> <p>Yatırım Teşvikleri: Teşvik belgesine bağlı olan ya da olmayan yatırımlar için “yatırımcıya” sağlanmış vergisel bir teşvik olan “Yatırım İndirimi” hakkının finansal kiralama işlemlerinde finansal kiralama şirketine devri sağlanarak, yatırımcının daha uygun koşullarda kiralama yapmasına olanak verecek fiyatlamaya yapılması sağlandı.</p> <p>KDV: Bazı istisnaları olmakla birlikte esas olarak finansal kiralama işlemlerinde %1’lik KDV oranı kullanıldı. Söz konusu KDV oranı 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu’na göre kurulmuş finansal kiralama şirketlerine ve bu şirketlerce yapılan kiralalarda geçerli oldu. Bu avantaj nedeniyle kiracılar yatırım mallarını satın alma yoluna gittiklerinde muhatap olacakları %18’lik KDV yerine, kiralamayı tercih ederek %1’lik KDV avantajından yararlandılar.</p>
<p>(İkinci Dönem)</p> <p>1 Temmuz 2003- 31 Aralık 2005 Dönemi</p>	<p>Bilindiği üzere 4842 sayılı Kanun'un 25. maddesi ile V.U.K.'a mükerrer 290. madde eklenmiştir. Bu madde ile, 01.07.2003 tarihinden itibaren yapılacak finansal kiralama işlemlerine ilişkin yeni esaslar getirilmiştir.</p> <p>Maliye Bakanlığı bu yasa ile ilgili açıklamalara 319 seri no.lu V.U.K. Genel Tebliği ve 11 sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer vermiştir. 1 Temmuz 2003 tarihinden itibaren yapılan finansal kiralama sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi ve giderleştirilmesi konusunda uluslararası standartlara uygun düzenlemeler yapılmıştır.</p> <p>İlk dönemde yatırımcıların önemli bir avantajı olan tahakkuk ettirildiği dönemde kira faturası tutarının tamamını gider yazabilme avantajı ortadan kalktı.</p>

	<p>Vergi Usul Kanunu'nda yapılan düzenleme ile yasa da yer alan şartları taşıyan kiralama sözleşmelerine ilişkin kira faturasının sadece "faiz" kısmı ilgili dönemde gider olarak yazılmaya başlandı. Kira faturasının "ana para" kısmı, başka bir ifade ile kiralanan malın "bedeli" kiracı tarafından ilgili sabit kıymetin tabi olduğu amortisman oranları üzerinden amortisman ayırmak sureti ile giderleştirilmeye başlandı.</p> <p>Bu "giderleştirme" avantajı büyük ölçüde kalkmasına karşın yatırımcılar bu dönemde de birinci dönemde belirttiğimiz "teşvik" ve "KDV" avantajlarından yararlanmaya devam ettiler.</p>
<p>(Üçüncü Dönem)</p> <p>1 Ocak 2006-30 Aralık 2007 Dönemi</p>	<p>Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle 1 Ocak 2006 tarihinden geçerli olmak üzere "yatırım indirimi uygulamasına" kademeli olarak son verilmiştir.</p> <p>Doğrudan Finansal Kiralama Sektörünü hedef almamakla birlikte yukarıda saydığımız teşvik avantajı nedeniyle yatırımcıya "uygun" koşullar sağlamaya imkan veren yatırım indirimi uygulamasına son verilmesi fiyatlamada Finansal Kiralama şirketleri tarafından yararlanılan bir avantajın da sona ermesi sonucunu doğurdu.</p> <p>Geçmişte yapılmış olan kiralama sözleşmeleri ile hak edilen ve henüz kullanılmamış bulunan ve yapılan her kiralama da yenileri eklenen yatırım indirimi stoğu nedeniyle vergisel yönden oldukça avantajlı duruma geçen finansal kiralama şirketleri finansman sağlamada en büyük rakipleri olan bankalar karşısında belki de bu yolla rekabet edebilmekteydiler.</p> <p>1 Ocak 2006 tarihinden sonra yeni yatırım indirimi hakkının oldukça sınırlandırılması ve 31.12.2008 tarihinden itibaren de geçmişte elde edilenler de dahil tüm hakların sona erecek olması nedeniyle bu üçüncü dönemde finansal kiralamanın ilk döneme kıyasla elde kalan tek avantajı KDV avantajı olarak kaldı.</p>
<p>(Son Dönem)</p> <p>31 Aralık 2007 ve Sonrası</p>	<p>28 Haziran 1985 tarihinde başlayan finansal kiralama serüveninde geline en son noktada; Finansal Kiralama yapmanın vergisel yönden avantaj olarak sayılabilecek hiçbir noktasını kalmamıştır.</p> <p>Yazımızın önceki kısımlarında da belirtildiği üzere aslında belki de bankacılık sektöründen kredi alabilme imkanı olmayan ya da kısıtlı olanakları olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin en önemli destekçisi durumunda olan finansal kiralama sektörü rekabet için elinde kalan tek avantaj olan KDV'yi de kaybetmiş olmaktadır.</p> <p>Çok daha somut bir örnek vermek gerekirse bu değişiklik sonrası örneğin yatırımcı firmalar eskiden KDV oranı % 18 olan bir makineyi Finansal Kiralama Firmaları vasıtasıyla % 1 KDV oranı ile kiralarken yeni uygulamada aynı makineyi % 18 KDV oranı ile kiralayacaklar.</p> <p>Bu da özellikle yeni yatırımlar için ciddi bir maliyet unsuru</p>

oluşturacak. Yeni yatırım yapan firmanın yatırım döneminde KDV tahsil etmediği düşünöldüğünde % 18 oranında ödenen KDV firmaların yatırım yapma heveslerine kaçırabilecek kadar yüksek görünüyor.